Alsólendva, 1907. XII. évfolyam II. szám. Vasárnap, március 17.

ALSÓLENDVAI HIRADÓ

Előfizetési ára
Egész évre . . . . . 8 K
Fél évre . . . . . 4 „
Negyed évre . . . . . 2 „
Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő: OSZESZLY M. VICTOR.

Laptulajdonos és kiadó: BALKÁNYI ERNŐ.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Kéziratokat nem adunk vissza.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Balkányi Ernő könyvkereskedésében Alsólendván.
A nyilttér sora egy korona.

Március Idusán.

Egy hijján hatvan esztendeje, hogy a lelkes pesti ifjuság ezrei, élükön a magyar poézis örök dicsőségével, Petőfi Sándorral, széttördelték a sajtó békóit és imádságos ajakkal köszöntötték a gondolatszabadság glóriás tündér-asszonyát, aki a nehéz varázslat nyügétől megváltva, vakitó fényözönben kelt ki börtönéből, és a lelkes tömeg örömrivalgása közepette rohant végig az utcákon, a tereken, a mezőkön, az egész országon.

Kevesen vannak már, akik ezt a tüneményes jelenséget látták. Nap-nap után térnek apáikhoz e történai napnak szemtanui; de a diadalmas órák drága zsákmányát reánk hagyták örökségül.

Az a kérdés már most: megbecsüljük-e ezt az örökséget? Azzal a szent fogadalommal vesszük magunkhoz, hogy megőrizzük a maga szeplőtlen ragyogásában, avagy tékozló fiu módjára könnyelműen elharácsoljuk ezt a kincset?

Fájó szivvel látjuk, hogy akadnak közöttünk eltévelyedett lelkek, akik nem tudják vagy nem akarják megérteni a gondolat szabadságának mesés nagy értékét. Mert nagy az értéke ennek a szabadságnak. Nincsen a világnak oly gazdag gyémántmezője, amely fölérne vele. Nincs az életnek olyan gyönyörüsége, amelyért fölcserélni szabadna. Mert gondolat-szabadság nélkül nincsen szabadság, szabadság nélkül nincsen élet.

Minden nemzetnek drága a szabadsága. Kétszerte az nekünk, mert szünetlenül küzdenünk kell érte. Éjjel-nappal résen kell lennünk, hogy orvtámadás ne érjen. Ugy kell őrködnünk, mint ahogy a tengerparti fényszóró vigyáz, amely az alkonyat beálltával szünet nélkül siklik végig sugaraival a zajló vizfodrokon, aggódó szemmel kémlelve: nincs-e valahol veszedelem. S ha a távolban csak a legkisebb baj jelei mutatkoztak, a magyar sajtó volt mindig a legelső, amely érc-szavával riadót kiáltott s fegyverbe szólitotta a haza fiait. Őrhelyén állott mindig, figyelt éberen, soha el nem lankadt, soha el nem ernyedt, fagyban hóban mindig híven kitartott.

Pedig bőven volt részünk a keserüségben, a sanyargatásban, az elnyomatásban. Volt idő, amikor mindent elvettek tőlünk, mindentől megfosztottak bennünket, ami egy nemzet létéhez szükséges. De akkor is, a vak éjszaka félelmetes sötétjében is volt egy tündöklő csillagunk, mely biztató fényével uj reményt szitott, uj erőt nyujtott a bizonytalansdg utvesztőjében bolyongó lelkünknek. Ez a csillag a magyar sajtó volt.

És ezt a sajtót tették szabaddá a márciusi ifjak. Ezért illeti meg őket örök hálája a magyar nemzetnek. És ezért kell megbecsülnünk a gondolat-szabadság kivivásának drága örökségét.

Senki se nyuljon hozzá szentségtörő kézzel, senki se legyen oly vakmerő, hogy a sajtószabadság fenséges templomát kiakezdje. Mert ha csak egy parányi vakolat hull ki belőle, veszély fenyegeti az egész épületet, amelyet ha kell, vére hullásával megvédelmezni minden honfinak szent kötelessége.

Gyöngéd meghatottsággal, de egyuttal büszke öntudattal, végtelen szeretettel, de egyuttal lángoló lelkesedéssel emlékezünk meg azokról, akik fölpattantották a zárt az addig börtönben sinylő gondolat-szabadság előtt s a dieső nap évfordulóján boruljunk le márványkövére annak a fenséges templomnak, amelyet reánk hagytak s amelyből zengzetesen búg szét a gondolat szabadság bűbájos orgona-szava. Hallgassuk áhitattal s ujitsuk meg szivünkben a fogadalmat, hogy a sajtó szabadságát megvédjük mindhalálig.

Az inasok.

Alsólendva, március 16.

Hadd kerüljenek ide a lap első oldalára ezek a szegény páriák, akik az emberek sorában olyanformán következnek, mint a katonanyelv szerint a baka a huszár után. Az első tudniillik a huszár, azután egy nagy semmi, azután egy nagy határ rossz bakancs, megint egy nagy semmi s messze hátul a baka.

Az igaz, hogy a mesterinas éppen — nem semmi. Ellenkezően igen sokszor — mindenes. Télen-nyáron hajnali ha-

A vér.

(Folytatás.) (2

A hold már magasan járt az égen; bágyadt fénnyel ragyogta be az erdős-hegyes vidéket. Néha egy-egy uszó felhő elfödte fényét s mintha mindmegannyi kisértet járna: árnyéka hosszan és sötéten huzódott el a fák lombjai felett. A hegyoldalból apró patakok locsogását és a rengeteg erdők évszázados öreg fáinak halk suttogását hozta magával a lanyha szellő.

Az idegen férfi lelkét megragadták ezek a hangok. Nekitámaszkodott az kastély vadszőlővel befutott falának és hallgatta, nézte ezt a csodás környezetet. Amerre néz: hegy és erdő. Egyik meredekebb és rengetegebb a másiknál. Összehasonlitotta a főváros szennyes körével. S rájött, hogy bünt követett el, amikor annak a szegény asszonynak a lelkét ugy félrevezette. Itt közelebb állanak az emberek Istenhez. Itt még hisznek az emberek. Itt teremnek az igazhivők, a zsolozsmák, az ima. Ezen a szent helyen.

Ugy érezte a férfi, hogy a lelke is, szive is másképp érez. Friss, életerős, ép. A teste is... Pedig ugyancsak össze volt törve a nap fáradalmaitól.

Egy egész éjszakát töltött álomtalan. Százszor és ezerszer összehasonlitotta lelkében a főváros szemérmetlensébét, milliónyi bünet az ő felfedezett erdei liliomának egyszerü tisztaságával.

És büszke volt magára, hogy neki jutott a feladat: meghóditani és lelkesedésre gyujtani a nagyváros, az élet számára azt a gyenge, tapasztalatlan nőt.

Másnap ismét vadászni ment s utközben megpihent az öreg molnár portáján.

Harmadnap szi tén.

És megtaláita mindannyiszor ott, akit keresett: az asszonyt.

Ilyenkor rengeteg tapasztalatokkal, lelkes hangon beszélt a férfi a nagyvilág szépségeiről és élvezetéről, amelylyel világéletében már annyi tudatlan gyermekléány fejét csavarta el.

És sokszor elment az asszonyhoz. Tizszer, huszszor...

Mindannyiszor bevárta ott a postakocsit, a mely hazavitte.

Egyszer, egy nyári alkonyon, nem vette észre, hogy elhaladt a hegy lábánál a kocsi. Ő ott maradt. Várt, várt, aztán amint egészen rászakadt az estszürkület a ködös vidékre, odafordult az asszonyhoz:

— A kocsi, ugylátszik, már elment, hiába várok. Gyalog kell hazamennem. Jó kis ut! Éjszaka lesz, mire hazaérek!

— Gyalog négy óra járásnyi innen a kastély. Én még nem voltam arra, de mondták... — felelte az asszony.

— És csak hazataláljak!

Az asszony elmosolyodott. Ő vissza találna ide a világ végéről is. Pedig ő még addig a kopasz nyárfáig sem volt soha, amely a malomtól mintegy három kilométernyire állott a hegyoldalban.

— Egyenes az ut, mint a nyil, — bátoritotta a férfit. — A postaut. Mondták. Hazatalál. Nem történik baja. Csak a postauton haladjon.

A férfi nem is kételkedett abban, hogy hazatalál, de azért tettetett félelemmel beszélt:

— Hamar besötétedik és letalálok térni az utról.

Az asszony nem felelt, csak gondolkodott. Azt gondolta, hogy hiszen ha itt maradhatna ez az aranyszavu férfi, őnéki nem volna ellene kifogása. Talán reggelig is elhallgatná a beszédjét, ha bele nem fáradna a hallgatásába.

Aztán mintha eszébe jutott volna valami, élénken szólt:

— A szomszéd hegyoldalon vezet egy gyalogdülő, azon át rövidebb az ut. A dülő innen egy kilométernyire lehet. Azon át az utat megteheti talán három óra alatt is, ha jól kilép.

A férfi hangosan felnevetett.

— De hogyan találjak én erre a dülőre, aki ma még a postauton sem ismerem ki magamat? Pláne este!...

Az asszony mélyen látszott gondolkodni, mintha tépelődött volna valami felett. Arca hol komoly, hol barátságos lett. Meglátszott rajta, hogy valaminek a biztossága iránt kétkedéseket állit fel lelkében. Rövid idő mulva kiderült egészen az arca, mosolygott, odahajolt a férfihez és alig hallhatóan sugta:

— Maga jó ember, becsületesnek látszik... Magától nem félek...

Itt elhallgatott.

A férfi mohón nézett az asszony arcába, mintha azokból az okos öszszemekből akarta volna kiolvasni: mit is mondott?

— Folytassa, lelkem!

— Azt akarom csak mondani, hogy magától nem félek este sem... magának megteszem...

rangszó előtt talpon kell lennie. Szolgáló, gyerekdajka, kocsis, béres, udvaros. A ház lótifutija. Végez minden dolgot a szobában, konyhában, udvaron, hidasok, ólak körül, kertben, mezőn, szőlőben, sőt még — a műhelyben is. A ház hamupipőkéje. Durva legények lábakapcája. Végez erején felül való munkát. Jut néki több a verésből, mint a kenyérből.

Ez az inas régi képe.

Ma már, hála az emberbaráti szeretet terjedésének, meg a törvény betüjének, e ponton is javulnak a viszonyok. Sőt ismerünk magunk is olyan gazdákat, akik az inast embernek nézik, sőt ugy bánnak velük, mint saját gyermekükkel: atyai jósággal párosult okos szigoruisággal.

Persze, az inasok között, akik éppen az ugynevezett kamasz-kor dévajságra hajló szakában vannak, bizony sok a parlagi Jancsi. Mert a multból az inas szó bizonyos fogalommá fejlődött, amellyel nem csupán a mesterségnek megtanulása jár, hanem szinte összenőtt vele az illetlenkedésnek, nem egyszer az erkölcsi hibáknak, sőt bünöknek számos fajtája is.

Azonban magyar hazánknak, a mely most kezd rálépni az iparos-állam küszöbére, oly iparosokra van szüksége, a kik nemcsak a maguk szakmájában ügyesek, hanem a társadalmi neveltségnek is oly mértékével birnak, hogy bármily társadalmi körben is könnyen, szabadon forgolódhassanak. Ehhez szükséges, hogy a társadalmi szokások, illendőségek, amelyeket az érintkezésben a közfelfogás törvényerőre emelt, szinte vérükben legyenek. Erre pedig emelnünk kell az ifjuságot. Az erkölcsi belső tartalom mellett bele kell szivébe plántálnunk a külső érintkezés társadalmi formáit is.

Ez a nevelés részben a szülőktől és iparos-gazdáktól függ.

Mert az ifjuság a jövő. Szent kötelességünk, hogy ezt a jövőt teljes erkölcsi és testi tisztaságban és egészségben biztositsuk hazánk javára

---

— Mit? — kérdezte a férfi.

Az asszony félve, bátortalanul közeledett a férfihez:

— Hogy elkisérem!...

Az idegen arca felragyogott a mennyei ajándatra.

— Elkisér, igazán elkisér? Köszönöm, köszönöm, — hebegte érzékenyen és megfogta az asszony kezét.

Megfogta, simogatta, szorította. Jetti nem vonta el. Azt gondolta: nem szabad annyira megsértenie egy ilyen igen-igen nagy urat. Csak hagyta.

— De akkor még itt kell maradnia egy kicsit, — mondta.

— Szivesen, — örvendezett a férfi s leültek mindketten egy levágott fa törzsére.

— Megvárja, amig az apám, meg a kis Márton, meg a kis Julis lefeküsznek. Akkor elkisérem... Jó?

— Köszönöm, — motyogta a férii az örömokozta meghatottság hangján.

— Elkisérem, — sugta hosszan, lágyan az asszony.

— Köszönöm, — ismételte a férfi.

...És elkisérte az asszony...

...És nem is tért többé vissza...

Elnyelte a föld, vagy az ég ölelte fel...

Szomoru lett az öreg molnár...

... Apátlan-anyátlan a két kicsi gyermek: a kis Márton, meg a Julis...

(Folytatása következik.)

Alsó-Lendva.

(1850—1860.)

Irta: **Fátrai.** (2

Vasa Imre abban az időben nagy „pincemester" volt s habár ő maga az elemelésnél nem is vett részt, de embereivel eszközöltette a beemelést — a notarius tudta nélkül. Mikor a jegyző ur ismét kisétált pincéjéhez, „az üresedésbe jött hely már betöltve volt." Dictum, factum, de liberatum pnnctum, — szokta volt mondani a jegyző.

A pince-feltörések gyakori esetek voltak. Philloxera, peronospora nem volt, bor azonban a legszegényebb ember pincéjénél is volt, dacára, a szegény embernek — mert szőlőbirtoka talán csak egy-két rendre terjedt is — 5-10 akó máshonnét is került s igy borállománya megérhette az uj termést is.

Nem ritka esetek közé tartozott is, hogy a „szegény-legények" megszomjuztak, kirándultak s a pince-épület hátsó felén néhány zsup felszakitásával behatoltak, a boros pince ajtaját kifeszitették s benn a hordók közt tüzet raktak, megfalatoztak s ittak annyit, amennyi bőrükbe fért; eltávoztak s nagyobb kárt nem okoztak. Felmegy a tulajdonos, látván a történteket, nem győz eleget hálálkodni, hogy sulyosabb kára nem esett. Sőt nem egy eset volt arra, hogy a tulajdonos hol egyik, hol másik hordó borát megdézsmálva találja és semmi egyéb nyom: a pince-épület tetőzete, sőt ajtaja kint és bent sértetlen.

Mi ez? — gondolkodik emberünk egy esetben; csak nem kisértet jár ide be?!

Egy veszedelmes kisérletre határozza magát: lesbe áll.

Feljár esténkint pincéjéhez s a borkamra felett a padlását kifurja és akkora lyukat csinál, amelyen a bordézsmáló kisérteteket — ha ezek világitanak is — saját szemeivel megláthatja.

A nap már leáldozott, a madarak is elültek, emberünk a szürkületben szertebandukol, sehol semmi nesz, emberi hang még kevésbé, sehol egy alakot sem látnak szemei. Benyit pince-épületébe: mindent rendben talál a fenyőhasitásból hevenyészett fáklya világánál. A csapról eresztett egy pohár bor elfogyasztása után nyugovóra felkuszik a borkamra feletti padlásra s a lyuk közelében szénából rögtönzött ágyát ugy alkalmazza, hogy feje a lyuk közvetlen közelében legyen. Esti imájának elrebegése után csakhamar elalszik... talán álmodik is... Éjfél felé valami susogó férfihangokra ébred s fülét a jól kitapogatott lyukra illeszti. Jól megfigyeli s tisztában volt a helyzettel, hogy pincéje körül idegenek járnak. Alig egy perc s a külső pinceajtón levő závár recsesen... emberünk fázni kezd, háta borzong s haja égnek mered; mikor már a belső pinceajtó is nyikorog, már a beszélgetés jól felhallatszik. A fáklya (itteni dialektusban: foklya) világánál kivehető, hogy négyen vannak. Letelepesznek s az ereszből kihuzott szalmacsutakból — acél, kova és tapló csiholásával tüzet élesztenek. Iddogálnak, esznek, mulatnak s közben a kéznél levő szentmihályi korsó telitve ki-kijár az örtálló cerberusnak is. Fennt, a padláson furt lyukon a vendégszeretetlen gazda mindezt látva, egymagában felsóhajtoz, hogy már elég lehetne. Azonban szólni, vagy magáról életjelt adni nem merészelt.

S bár igy maradott volna végig!...

— Piku, Jóska, Jancsi, talán elég lesz már!? — szólat az egyik kellemetlen vendég.

— Hát én sem bánom, elég lesz, — mondja a másik.

— Lám, lám, ennek a gazdag pógárnak mennyi bora van! — mondja a harmadik.

— Dejszen csak ugy zsákba lehetne rakni ezeket a hordókat, nem duskáskodnék, arról jót állok! — mondja a negyedik.

— Eressz abba a korsóba, azt még megigyuk, aztán menjünk, — folyik a diskurzió.

— Mehetünk!

— Megvagy-e még Csicsa? — kikiált az egyik az örtállóhoz s amint cihelődnek, Jancsi még mindig a 15 akós hordóhoz van dölve.

— Talán hozzáesküdtél ahhoz a hordóhoz, hogy nem tudsz onnét elkecmeregni?! Ne sajnáld, inkább üsd be az ablakát! — hangzanak a szellemi szikrák.

Mire Jancsi baltája fokával csakhamar döngetni kezdi a hordó ablakát s alighogy a második csapást méri, a gazda a padlás lyukán könyörgő hangon leszól:

— Ne tegyék azt édes-kedves komám, a hordóimat ne bántsák!

Szörnyüség, ami erre következett.

A tiltott helyen iddogáló, megszomjazott „szegény-legények" — tudván, hogy ők felismerve vannak, a zsandárok kezeit ki nem kerülhetik — összeröffentek, sőt a cerberus is befutott: nem várt meglepetésükben hamariákká váltak; a hirtelen beálló metamorphozis mind az öt atyafit vérengzővé tette.

Lehuzták a padlásról s az épület közepén álló présmelencében halálra préselték. Rettenetes halál!

Sokkal könnyebb halált szenvedett később egy szegény házaló üveges-tót, ki az erdőn keresztül, a postauton üvegdarabjaival terhelten ballagott. Egyszerre csak az erdőből kibukkanó két utonálló megállitja a szegény felsőmagyarországi atyafit s megkérdik: nem nehéz-e a terhe? Mire nagy alázatossággal felelé, hogy bizony az nehéz. Csekély diskurzió után a haramiák a bene volus ablakos-tótot arra kényszeritik, hogy terhével másszon fel a közelükben levő tölgyre. Bizony ezt megkellett tennie s mikor már elég magasra felkuszott, — lelötték csak azért, hogy gyönyörködhessenek a lefelé zuhanó test csörömpölésében.

Még egyet az akasztófa-virágaiból! Már ezesetben a delictum Rózsa Sándor csinytevéseit, vagy Husz Ábrahám gonosz megátalkodottságát, hajmeresztő intencióit alig, vagy épen meg sem közeliti, — egy lendvalakosi sihedernek a Bach-korszak rögtön-itélő birósága mégis torkára forrasztotta hevenyészett tényét.

Városunkból egyik bellatinci vásárra iparosaink legnagyobb része cikkeiket szállitják s a szerényebb jövedelemmel biró csizmadia mestereink egyike uj és fejelt munkáit ruddal a vállán már kora reggel viszi, siet is, hogy szokott helyét elfoglalhassa. A vásár sikerült; mesterünknek neje ismervén férjének megrögzött tugyengeségét, tudta, hogy az utbaeső korcsmáknak feltétlenül szorgalmas látogatója, utána megy s a vásár leszerelésével a megmaradt pár csizmát ruddal s a befolyt pénzzel együtt férjétől átveszi. Az öröm teljes volt mindkettőjöknél s mert otthon gyermekeik is levén, az asszony férjének pár pengő forintot visszanyomott, ezzel elsietett haza, meghagyva az urának, hogy ő is siessen haza: „nem muszáj ám minden korcsmát megnézni!" A férj elmaradt s ő már lassan ballagott hazafelé; jött az első, jött a második korcsma, — Isten őrizzen, hogy egyiket is látogatatlanul hagyja. Nagy gurmand is lévén, tudta, hogy „itt jó fehér, ott fáin vörös, amott zamatos kadarka van." Az idő pedig gyorsan halad. Mikor Lendvalakost is elhagyta, már éjfél utáni idő van. A mi emberünk egyszerre megáll, töpreng s kéri az Istent, hogy a vizbe ne essék. (Kell tudnunk, hogy A.-Lendva és Lakos között esetleg akkor is nagy árviz volt.) Igyekezett tehát az ut közepére s morfondirozz: ha kavicsba akadna is, vizbe nem esik. Alig halad néhány lépést, egy alak áll előtte.

— Ki maga? Mit jár ilyen késön?! — s az alak felismeri emberünkben azt a csizmadiát, ki tegnap kora reggel rudon oly sok csizmát cipelt, azokból semmit sem hoz vissza, ugylátszik mind eladta, tehát ennek sok pénzének kell lennie. Feltasztja az amugy is rozoga lábon álló mestert, kizsebeli s a nála talált 3 váltó forintjától (mai pénzértékünk szerint 2 kor. 40 fill.) megfosztja; majd pedig lábánál fogva egy lépéssel odább huzva, a vizbe taszitja s ezzel, mint aki dolgát jól végezte, az alak tovább áll. A viz azonban oly sekély, hogy abból emberünk szép csendesen kievickél s most már teljesen kijózanodva, futólépésben haladt Alsó-Lendváig, hol a Gendarmarie Hauptmannschaft-nál, az általa jól ismert alak ellen megtette följelentését.

És a legény gyors tempóban, irgalmatlanul bitófára került.

Vagy felemlitsem-e Alsó-Lendva város egyik vagyonosabb polgárának, az öreg Kalivodának felkoncolását, ki a megszorult embernek egyedüli takarékpénztára volt; élelmes, de becsületes üzletember hirében állott. Azt mondották róla, hogy tömérdek pénznek ura s épen egy általa adott estélyen, a nála esü 9 öra tájban megjelenő 12 rabló pénzszomját nem tudván kielégiteni, ezeknek kinzásai mellett sem tudott pénzt adni s darabokra vagdalták.

Téli idő van, borongos, sötét felhők boritják az eget; — a toronyban megszólalnak a harangok: feléreverik. A rejtelmes éjjeli harangok kongása iszonyu félelmet támaszt s eleintén azt sem tudja a nép: vajjon tüz van-e? — mignem a sok

fegyverdurranásról kivehető, hogy Kalivodánál rablók vannak. Kiki vagy fejszével, vagy vasvillával vagy egyéb eszközzel a felső-utcán verődik össze s a kinos helyzet annyi időt enged, hogy Hosszufaluból s Lendvalakosból is sokan beérkezhetnek. Azonban Kalivoda háza megközelíthetellen, mert a rablók nagyobb része a ház előtt, az uton keresztben állva folyton a városba befelé lövöldöz s az egymás után tömegesebben meg-megvillanó fegyver ropogása az embereket visszatartja, senki a sötétben előbbrehatolni nem merészel. Egyedül Jászky zsandár fut a kávéházból egyenesen Kalivodáig, ki a kaputól már vissza is vánszorog s a kapott lövésektől (a mostani Pollák Lázár-féle bolt előtt) holtan összerogy. A rablók folytonos lövöldözéseikkel sértetlenül kifelé hatolnak s Neubauer és Fuss mostani villája előtt kocsijaikra ülve elmenekültek. Utóbb hatot Székesfehérvárott s hatot Győrött ért a nemezis: ott fel is kötötték őket.

A petyhüdt légkört a napirenden levő sok rablás, betörés és gyilkosság még büzhödtebbé tették.

1860. okt. 20-án a constitutio kibocsátva lett s másnap reggelre élelmes emberek a „K. k. Bezirksgericht" feliratu óriási tábla helyett három cipész-táblát szegeztek fel. A beámterek ezt látva futásnak eredtek s 24 óra leteltével még hirmondójuk sem maradt.

A nép zsibong s örömittasságában körmeneteket jár. Egyik vidéki kántortanitónak ugyanakkor gyászmisét kellvén orgonálnia s szomoruan éneklé:

„Oh, keserü halál cur sero venisti,
Miért vitted el őt quam bene fecisti."

(Vége.)

HIREK.

Március 15.

— Hogyan ünnepelt Alsólendva? —

Pénteken tartotta az egész magyar Haza nemzeti nagy napunk, március tizenötödike évfordulóját. Ünnepi mezt öltött ez alkalommal a magyar föld legelhagyottabb viskójának lakóitól felfelé a legmódosabb ember, aki csak hordja szivében a dicsőséges nagy napok halhatatlan emlékeinek szeretetét. Ünnepelt minden város, minden falu, ünnepelt Alsólendva is. A mi ünnepünk szerény, szegényes, sőt mondhatjuk: nagyon szerény és nagyon szegényes volt. Ha néhány házra ki nem tűzik a nemzeti trikolórt, hát biz' Isten sokan még tudomást sem vesznek az évfordulóról. Sőt akadt közöttünk, aki a kitüzött 11 (mond: tizenegy) zászlót látva, azzal állitotta meg az utcán egy ismerősét: „Mondja, milyen nap van ma?" Az sem a legrosszabb vicce a hétnek, hogy egy másik lendvai ember, ahogy megpillantja az egyik ház ormáról lecsüngő gyász-zászlót, azzal fordul társa felé: „Ki halt meg?"

Sehol egy ünnepi köntöst, sehol egy nyilvános ünnepséget a legerősebb mikroszkóppal sem tudtunk felfedezni.

Azok, akik forintokat adhatnak egy vacsoráért, azok banketten áldoztak a napnak; míg a nép, a „fönséges nép," akinek nagyobb szüksége lett volna a márciusi nagy napok megismerésére, mint azoknak, akik a drága könyvekből már ugyis ismerik, — hát ez a nép egyszerüen kiszorult az utcára. Nem ünnepelt, mert nem volt alkalma ünnepelni. Más városokban nyilvános kertekben, tereken tartják a márciusi ünnepet (és nagyon helyesen!), nálunk — amikor pedig az idegen ajkuak előtt emlékeink iránti rajongó lelkesedésünkkel becsülést kellene szereznünk a magyarnak — mélyen elrejtőzve, a kőfalak között, hogy avatatlan személyek be ne hatolhassanak. Ezt nevezzük mi itt Alsólendván honfiui lelkesedésnek s ugyanezt nevezik másutt — a lelkek fásultságának.

*

Az ünnepségek legsikerültebbikét a Polgári Olvasókör tartotta az idén is. Saját helyiségében ünnepelt, intelligens publikum jelenlétében. Tudósításunk erről a következő:

A Polgári Olvasó-Egylet régi hagyományaihoz hiven, lelkesen ünnepelt. Ez alkalommal lepleze le a legnagyobb magyar, Széchenyi István gróf arcképét. A nagy napot az egyesület érdemdus elnöke, K. Hajós Mihály méltatta a tőle megszokott ékesszólással. Eszmékben gazdag, gyönyörü beszéde tanitott, lelkesitett, gyujtott. — Pataky Kálmán, az egyesület jegyzője tartotta a legnagyobb magyar, Széchenyi István gróf arcképének leleplezése alkalmából az emlékbeszédet. Lendületes szép szónoklatában méltatta a nagy férfiu érdemeit. Ezt a beszédet Pataky Kálmán a legkiválóbb szónoki remekei közé sorozhatja. — A megjelent Ráth Nep. János 1848—49-iki honvédszázadost köszöntötte fel és emlékezett meg a nagy idők hőseiről, a honvédekről Teke Dénes. Ha Teke beszél, szépen beszél. Lelke mélyéből szólott, szivének melegsége hatotta át szónoklatát. A meghatottság érzése fogott el mindenkit. — Ráth Nep. János a „zalamegyei honvédség szerepléséről a szabadságharcban" tartott felolvasást. A figyelmes hallgatóság lelkesen ünnepelte a felolvasót. — Széchenyi gróf sikerült arcképe Freyer-Faragó Mór müve. — A társaság a késő éjjeli órákig maradt együtt; kedélyes hangulat uralkodott mindvégig.

A helybeli polgári iskola március 15-én szünetet tartott. A növendékek reggel fél 8 órakor — tanáraik vezetésével — a templomba vonultak s ott ünnepi isteni-tiszteletet hallgattak, melyet Piry István káplán szolgáltatott. Ezután az intézet helyiségében ünnepély volt a következő programmal: 1. Himnusz. Énekelte az ifjuság. 2. „Március 15," Ozorytől. Szavalta Kiss Ferenc IV. o. tan. 3. Felolvasás. Tartotta Korom György tanár; közben Réffy Ernő IV. o. t. szavalt. 4. „Magyarok Istene," Petőfitől. Szavalta Szilágyi Lajos III. o. t. 5. „Talpra magyar," ének. Énekelte az ifjuság. 6. „Március 15 1848-ban." Szavalta Fürst Ödön III. o. t. 7. Szózat. Énekelte az ifjuság.

Az izraelita iskola szintén szünetet tartott. A növendékek reggel isteni-tiszteletet hallgattak, mely után ünnepélyük volt.

A községi elemi iskolában egész nap volt előadás. Ott nem ünnepeltek. (Ide talán nem magyar emberek magyar gyermekei járnak??)

A Keresk. és Iparos Ifjak Egyesülete társasvacsora keretében rendezett ünnepélyt. Itt a nap jelentőségét Balog Péter és Reichenfeld Béla ismertették. Késő éjfélig együtt volt a társaság.

Az Iparos Olvasókör az idén nem tartott ünnepélyt.

Este a szokásos fáklyásmenet is elmaradt.

— Hutás József kir. járásbiró Alsólendváról a soproni törvényszékhez helyeztetett át; minthogy a biró áthelyezése csak az illető kivánságára történhetik, őszintén gratulálunk neki és családjának. — Midőn azonban a távozónak sok szerencsét kivánunk uj állásához, fájdalmat kelt bennünk a válás tudata, mert ámbátor semmi okunk sincs kételkedni abban, hogy utóda époly lelkiismerettel, époly szorgalommal és tudással fogja szolgálni az igazságügyet, mint Hutás József, a társadalomban helye egyhamar pótolva nem lesz. Rokonszenves egyénisége, megnyerő modora, szerénysége mindenki előtt kedvelté és becsülté tették; aminő jóakaró, nemesszivü és önzetlen birája és tanácsadója volt ő a jogukat kereső feleknek, époly pártatlan szorgalmu és önzetlen harcosát birtuk benne városunk közügyeinek. Mint polgár, mint községi képviselő nagy elfoglaltsága mellett is élénk részt vett a tanácskozásokban; mint tagja a községi épitő-bizottságnak, érdemeket szerzett városunk csatornázása körül; polgári olvasó-egyletünk a legértékesebb választmányi tagok egyikét vesziti benne; a szépitő egyesület megalapitása körül fáradhatatlanul buzgólkodott s az értelmiség a polgársággal együtt nagy lelkesedéssel választotta őt ezen egyesület elnökévé. Hutás Józsefet ott találtuk minden hazafias, minden szépet és nemeset szolgálóügy élén; a nagy elfoglaltságu járásbiróknak mindig került az időből és ha ezt a köteles munkaidőből kellett elvenni, ha a hozzá bizalommal forduló ügyes-bajos feleknek szentelt a munkaidőből jószántából: otthon a késő éjjeli órák is aktái között találták. — A város, a járás osztatlan sajnálata fogja Hutás Józsefet kiséri. Mégis a legérzékenyebben érinti távozása azokat, kik szerencsések voltak barátai közé tartozhatni; e sorok irója illetékes e kijelentésre, régi barátság fűzi hozzá, sok év előtti, őszinte barátság, őszinte is, önzetlen is, ott kezdődött a vendéglőt törzsasztalnál, az igénytelen, hivatalt nem vezető, a társadalomban szerepet nem játszó aljegyző törzsasztalánál; gondtalan, bohó pajtáskodásból lett kipróbált barátsággá, mely a több évi elszakadás alatt nem szünt meg, mely a komolyabbra vált korban megerősödött s mely a mostani elszakadás után is fenn fog állni.

— Eljegyzés. Toma Viktoria kisasszonyt Alsólendvai eljegyezte Neubauer József takarékpénztári könyvelő, fiatalságunk egyik szimpatikus tagja. Őszinte jókivánatainkat füzzük a kötendő frigyhez!

— Iskola-látogatás. Békei Ignác fiumei polgári iskolai igazgató, szakfelügyelő e hó 11-én városunkban tartózkodott s ezalatt megvizsgálta a helybeli polgári iskolát. A tanitások eredménye felett a legnagyobb megelégedését fejezte ki a tanári testületnek.

— Gyülés. A helybeli Iparos-Olvasókör e hó 14-én választmányi ülést tartott, melyen véglegesen elhatározták, hogy Zala Györgynek az olvasóink előtt már ismertetett diszoklevelet virágvasárnapján adja át egy nagyobb küldöttség. — Floch Antal adótárnok 102 K értékü könyvet adományozott a Körnek s ezzel az alapitó tagok sorába lépett. Ferency József pedig 6 kötet könyvet ajándékozott a könyvtár számára. — Végül a következő tagok felvételét határozták el: Graff József gyárigazgató, Arnstein Benő kereskedő, Oszeszly M. Victor lapszerkesztő, Gaál István plébános, dr. Sebestyén Gyula ügyvédjelölt, Volf József cipész, Ferency József vendéglős és Varga Mátyás szőlőkezelő.

— Tüzpróba a Minimax-készülékkel. E hó 14-én alkalmunk volt a „Minimax" önműködő kézi tüzoltó-készülék csodálatos és gyors hatásáról meggyőződni. Hoecker Henry, a magyar Minimax-gyár r. t. kiküldött mérnöke egy könnyen gyülö anyagokból összeállitott máglyát rakatott, mely előzőleg por-gyantával tele lett szórva, aztán petróleummal és benzinnel leöntve s midőn a legjobb égésben volt, egy Minimax-készülékkel pár pillanat alatt eloltotta. — Meggyőződést szerezttünk arról, hogy a Minimax készülék minden üzletben, nagyobb háztartásban, irodában, földbirtokosoknak, malomtulajdonosoknak és tüzoltóságoknak ugyszólván nélkülözhetetlen eszköz. — Mint értesülünk, városunkban többen eszközöltek rendeléseket.

— A nő becsülete. „Tiszteld a nőt," — tartja a közmondás. És igaza is van a közmondásnak; a nőt tisztelnünk és becsülnünk kell, különösen nekünk, férfiaknak. Mert ha a teremtés koronája az ember, ugy e korona legékesebb disze kétségkivül a nő. — Ezt az elvet nem akarta elismerni Gönc János hosszufalui paraszt legény. Koholt hireket terjesztett Kelemen Istvánnénél, kit becsületében is megrágalmazott gyalázó állításaival. Kelemenné feljelentette a rágalmazót s el is itélték Göncöt 21 napi elzárásra és 160 korona pénzbüntetésre. Büntetésének leülését az itélethozatal után nyomban meg is kezdte, hogy elég ideje legyen elmélkedni a női becsület felett.

— Sorozás járásunkban. A katonai sorozó bizottság már megkezdte működését járásunkban. Szedik a legények javát erősen és a mint hirlik, nem nagyon válogatósak az idén katonáék. Olyan kevés a szolgálatra alkalmas legény, hogy még a rossz látás és hallás sem igen menti meg a legényt a „tauglich"-tól. — Városunkban holnap, hétfőn veszi kezdetét a sorozás.

— Gyüjtés a Csány-szoborra. Néhány nap óta lázasan gyüjt városunk néhány hazafias uriembere. Korcsmákban, kávéházakban hol itt, hol ott tünik fel egy-egy gyüjtőiv. Felhivásunkra március 15-én majd minden összejövetelen, családi estélyen gyüjtöttek. Szép összeg jött már városunkban is össze. Ha ez a lelkesedés kitart: rövid idő multva megkészülhet Csány László szobra a megye dicsőségére.

— A padlás látogatója. Tkálesec József községi helyettes-biró szerdán este 8—9 óra között észrevette, hogy zárt padlásába ismeretlen tettes felhatolt. Figyelmeztette erre a ház lakóit, kik nagy apparátussal igyekeztek a padlás hivatlan látogatóját elcsipni. A tolvaj valószinüleg neszét vette a készülődésnek s egy ügyes ugrással a tűzfalon levő szelelő-lyukon kiugrott és eltünt az est sötétjében. A csendőrség nyomoz.

— Elfogott bünös. Egyed Károly hosszufalui legénynek a törvény elé kellett volna allnia, hogy elkövetett tengernyi bünéért feleljen. Ám ő nem az az ember, akin a törvény kifog s Egyed Károly még a tárgyalás előtt eltünt a falujából. A csendőrség ekkor kutatni kezdett utána, de hiába. A legény hozzátartozói azzal vezették félre a hatóságot, hogy Egyed Amerikába vándorolt. Az egyik

rangszó előtt talpon kell lennie. Szolgáló, gyerekdajka, kocsis, béres, udvaros. A ház lótifutija. Végez minden dolgot a szobában, konyhában, udvaron, hidasok, ólak körül, kertben, mezőn, szőlőben, sőt még — a műhelyben is. A ház hamupipőkéje. Durva legények lábakapcája. Végez erején felül való munkát. Jut néki több a verésből, mint a kenyérből.

Ez az inas régi képe.

Ma már, hála az emberbaráti szeretet terjedésének, meg a törvény betüjének, e ponton is javulnak a viszonyok. Sőt ismerünk magunk is olyan gazdákat, akik az inast embernek nézik, sőt ugy bánnak velük, mint saját gyermekükkel: atyai jósággal párosult okos szigorusággal.

Persze, az inasok között, akik éppen az ugynevezett kamasz-kor dévajságra hajló szakában vannak, bizony sok a parlagi Jancsi. Mert a multból az inas szó bizonyos fogalommá fejlődött, amellyel nem csupán a mesterségnek megtanulása jár, hanem szinte összenőtt vele az illetlenkedésnek, nem egyszer az erkölcsi hibáknak, sőt bünöknek számos fajtája is.

Azonban magyar hazánknak, a mely most kezd rálépni az iparos-állam küszöbére, oly iparosokra van szüksége, a kik nemcsak a maguk szakmájában ügyesek, hanem a társadalmi neveltségnek is oly mértékével birnak, hogy bármily társadalmi körben is könnyen, szabadon forgolódhassanak. Ehhez szükséges, hogy a társadalmi szokások, illendőségek, amelyeket az érintkezésben a közfelfogás törvényeröre emelt, szinte vérükben legyenek. Erre pedig emelnünk kell az ifjuságot. Az erkölcsi belső tartalom mellett bele kell szivébe plántálnunk a külső érintkezés társadalmi formáit is.

Ez a nevelés részben a szülőktől és iparos-gazdáktól függ.

Mert az ifjuság a jövő. Szent kötelességünk, hogy ezt a jövőt teljes erkölcsi és testi tisztaságban és egészségben biztositsuk hazánk javára

---

— Mit? — kérdezte a férfi.

Az asszony félve, bátortalanul közeledett a férfihez:

— Hogy elkisérem!...

Az idegen arca felragyogott a mennyei ajánlatra.

— Elkisér, igazán elkisér? Köszönöm, köszönöm, — hebegte érzékenyen és megfogta az asszony kezét.

Megfogta, simogatta, szorította. Jetti nem vonta el. Azt gondolta: nem szabad annyira megsértenie egy ilyen igen-igen nagy urat. Csak hagyta.

— De akkor még itt kell maradnia egy kicsit, — mondta.

— Szívesen, — örvendezett a férfi s leültek mindketten egy levágott fa törzsére.

— Megvárja, amig az apám, meg a kis Márton, meg a kis Julis lefekusznek. Akkor elkisérem... Jó?

— Köszönöm, — motyogta a férfi az örömokozta meghatottság hangján.

— Elkisérem, — sugta hosszan, lágyan az asszony.

— Köszönöm, — ismételte a férfi.

...És elkisérte az asszony...

...És nem is tért többé vissza...

Elnyelte a föld, vagy az ég ölelte fel...

Szomoru lett az öreg molnár...

... Apátlan-anyátlan a két kicsi gyermek: a kis Márton, meg a Julis...

(Folytatása következik.)

Alsó-Lendva.

(1850—1860.)

Irta: Fátrai. (2

Vasa Imre abban az időben nagy „pincemester“ volt s habár ő maga az elemelésnél nem is vett részt, de embereivel eszközöltette a bemelést — a notarius tudta nélkül. Mikor a jegyző ur ismét kisétált pincéjéhez, „az üresedésbe jött hely már betöltve volt.“ Dictum, factum, de liberatum pnnctum, — szokta volt mondani a jegyző.

A pince-feltörések gyakori esetek voltak. Philloxera, peronospora nem volt, bor azonban a legszegényebb ember pincéjénél is volt, dacára, a szegény embernek — mert szőlőbirtoka talán csak egy-két rendre terjedt is — 5-10 akó máshonnét is került s igy borállománya megérhette az uj termést is.

Nem ritka esetek közé tartozott is, hogy a „szegény-legények“ megszomjuztak, kirándultak s a pince-épület hátsó felén néhány zsup felszakitásával behatoltak, a boros pince ajtáját kifeszitették s benn a hordók közt tüzet raktak, megfalatoztak s ittak annyit, amennyi bőrükbe fért; eltávoztak s nagyobb kárt nem okoztak. Felmegy a tulajdonos, látván a történteket, nem győz eleget hálálkodni, hogy sulyosabb kára nem esett. Sőt nem egy eset volt arra, hogy a tulajdonos hol egyik, hol másik hordó borát megdézsmálva találja és semmi egyéb nyom: a pince-épület tetőzete, sőt ajtaja kint és bent sértetlen.

Mi ez? — gondolkodik emberünk egy esetben; csak nem kisértet jár ide be?!

Egy veszedelmes kisérletre határozza magát: lesbe áll.

Feljár esténkint pincéjéhez s a borkamra felett a padlását kifurja és akkora lyukat csinál, amelyen a bordézsmáló kisérteteket — ha ezek világitanak is — saját szemeivel megláthatja.

A nap már leáldozott, a madarak is elültek, emberünk a szürkületben szertebandukol, sehol semmi nesz, emberi hang még kevésbé, sehol egy alakot sem látnak szemei. Benyit pince-épületébe: mindent rendben talál a fenyőhasitásból hevenyészett fáklya világánál. A csapról eresztett egy pohár bor elfogyasztása után nyugovóra felkuszik a borkamra feletti padlásra s a lyuk közelében szénából rögtönzött ágyát ugy alkalmazza, hogy feje a lyuk közvetlen közelében legyen. Esti imájának elrebegése után csakhamar elalszik... talán álmodik is... Éjfél felé valami susogó férfihangokra ébred s fülét a jól kitapogatott lyukra illeszti. Jól megfigyeli s tisztában volt a helyzettel, hogy pincéje körül idegenek járnak. Alig egy perc s a külső pinceajtón levő závár recscsen... emberünk fázni kezd, hátra borzong s haja égnek mered; mikor már a belső pinceajtó is nyikorog, már a beszélgetés jól felhallatszik. A fáklya (itteni dialektusban: foklya) világánál kivehető, hogy négyen vannak. Letelepesznek s az ereszből kihuzott szalmacsutakból — acél, kova és tapló csiholásával tüzet élesztenek. Iddogálnak, esznek, mulatnak s közben a kéznél levő szentmihályi korsó telítve ki-kijár az örtálló cerberusnak is. Fennt, a padláson furt lyukon a vendégszeretetlen gazda mindezt látva, egymagában felsóhajtoz, hogy már elég lehetne. Azonban szólni, vagy magáról életjelt adni nem merészelt.

S bár igy maradott volna végig!...

— Piku, Jóska, Jancsi, talán elég lesz már!? — szólal az egyik kellemetlen vendég.

— Hát én sem bánom, elég lesz, — mondja a másik.

— Lám, lám, ennek a gazdag pógárnak mennyi bora van! — mondja a harmadik.

— Dejszen csak ugy zsákba lehetne rakni ezeket a hordókat, nem duskáskodnék, arról jót állok! — mondja a negyedik.

— Eressz abba a korsóba, azt még megigyuk, aztán menjünk, — folyik a diskurzió.

— Mehetünk!

— Megvagy-e még Csicsa? — kikiált az egyik az örtállóhoz s amint cihelődnek, Jancsi még mindig a 15 akós hordóhoz van dőlve.

— Talán hozzáesküdtél ahhoz a hordóhoz, hogy nem tudsz onnét elkecmeregni?! Ne sajnáld, inkább üsd be az ablakát! — hangzanak a szellemi szikrák.

Mire Jancsi baltája fokával csakhamar döngetni kezdi a hordó ablakát s alighogy a második csapást méri, a gazda a padlás lyukán könyörgő hangon leszól:

— Ne tegyék azt édes-kedves komám, a hordóimat ne bántsák!

Szörnyüség, ami erre következett.

A tiltott helyen iddogáló, megszomjazott „szegény-legények“ — tudván, hogy ők felismerve vannak, a zsandárok kezeit ki nem kerülhetik — összeröffentek, sőt a cerberus is befutott: nem várt meglepetésükben hamariákká váltak; a hirtelen beálló metamorphozis mind az öt atyafit vérengzővé tette.

Lehuzták a padlásról s az épület közepén álló présmelencében halálra préselték. Rettenetes halál!

Sokkal könnyebb halált szenvedett később egy szegény házaló üveges-tót, ki az erdőn keresztül, a postauton üvegdarabjaival terhelten ballagott. Egyszerre csak az erdőből kibukkanó két utonálló megállitja a szegény felsőmagyarországi atyafit s megkérdik: nem nehéz-e a terhe? Mire nagy alázatossággal felelé, hogy bizony az nehéz. Csekély diskurzió után a haramiák a bene volus ablakos-tótot arra kényszeritik, hogy terhével másszon fel a közelükben levő tölgyre. Bizony ezt megkellett tennie s mikor már elég magasra felkuszott, — lelőtték csak azért, hogy gyönyörködhessenek a lefelé zuhanó test csörömpölésében.

Még egyet az akasztófa-virágaiból! Már ezesetben a delictum Rózsa Sándor csinytevéseit, vagy. Husz Ábrahám gonosz megátalkodottságát, hajmeresztő intencióit alig, vagy épen meg sem közeliti, — egy lendvalakosi sihedernek a Bachkorszak rögtön-itélő birósága mégis torkára forrasztotta hevenyészett tényét.

Városunkból egyik bellatinci vásárra iparosaink legnagyobb része cikkeiket szálliják s a szerényebb jövedelemmel biró csizmadia mestereink egyike uj és fejelt munkáit ruddal a vállán már kora reggel viszi, siet is, hogy szokott helyét elfoglalhassa. A vásár sikerült; mesterünknek neje ismervén férjének megrögzött gyengeségét, tudta, hogy az utbaeső korcsmáknak feltétlenül szorgalmas látogatója, utána megy s a vásár leszerelésével a megmaradt pár csizmát ruddal s a befolyt pénzzel együtt férjétől átveszi. Az öröm teljes volt mindkettőjöknél s mert otthon gyermekeik is levén, az asszony férjének pár pengő forintot visszanyomott, ezzel elsietett haza, meghagyva az urának, hogy ő is siessen haza: „nem muszáj ám minden korcsmát megnézni!“ A férj elmaradt s ő már lassan ballagott hazafelé; jött az első, jött a második korcsma, — Isten őrizzen, hogy egyiket is látogatatlanul hagyja. Nagy gurmand is lévén, tudta, hogy „itt jó fehér, ott fáin vörös, amott zamatos kadarka van.“ Az idő pedig gyorsan halad. Mikor Lendvalakost is elhagyta, már éjfél utáni idő van. A mi emberünk egyszerre megáll, töpreng s kéri az Istent, hogy a vizbe ne essék. (Kell tudnunk, hogy A.-Lendva és Lakos között esetleg akkor is nagy árviz volt) Igyekezett tehát az ut közepére s morfondiroz: ha kavicsba akadna is, vizbe nem esik. Alig halad néhány lépést, egy alak áll előtte.

— Ki maga? Mit jár ilyen késön?! — s az alak felismeri emberünkben azt a csizmadiát, ki tegnap kora reggel rudon oly sok csizmát cipelt, azokból semmit sem hoz vissza, ugylátszik mind eladta, tehát ennek sok pénzének kell lennie. Feltasztja az amugy is rozoga lábon álló mestert, kizsebeli s a nála talált 3 váltó forintjátol (mai pénzértékünk szerint 2 kor. 40 fill.) megfosztja; majd pedig lábánál fogva egy lépéssel odább huzva, a vizbe tasztja s ezzel, mint aki dolgát jól végezte, az alak tovább áll. A viz azonban oly sekély, hogy abból emberünk szép csendesen kievickél s most már teljesen kijózanodva, futólépésben haladt Alsó-Lendváig, hol a Gendarmarie Hauptmannschaft-nál, az általa jól ismert alak ellen megtette följelentését.

És a legény gyors tempóban, irgalmatlanul bitófára került.

Vagy felemlitsem-e Alsó-Lendva város egyik vagyonosabb polgárának, az öreg Kalivodának felkoncolását, ki a megszorult embernek egyedüli takarékpénztára volt; élelmes, de becsületes üzletember hirében állott. Azt mondották róla, hogy tömérdek pénznek ura s épen egy általa adott estélyen, a nála esti 9 óra tájban megjelenő 12 rabló pénzszomját nem tudván kielégiteni, ezeknek kinzásai mellett sem tudott pénzt adni s darabokra vagdalták.

Téli idő van, borongos, sötét felhők boritják az eget; — a toronyban megszólalnak a harangok: félreverik. A rejtelmes éjjeli harangok kongása iszonyu félelmet támaszt s eleintén azt sem tudja a nép: vajjon tüz van-e? — mignem a sok

fegyverdurranásról kivehető, hogy Kalivodánál rablók vannak. Kiki vagy fejszével, vagy vasvillával vagy egyéb eszközzel a felső-utcán verődik össze s a kinos helyzet annyi időt enged, hogy Hosszufaluból s Lendvalakosból is sokan beérkezhetnek. Azonban Kalivoda háza megközelithetetlen, mert a rablók nagyobb része a ház előtt, az uton keresztben állva folyton a városba befelé lövöldöz s az egymás után tömegesebben meg-megvillanó fegyver ropogása az embereket visszatartja, senki a sötétben előbbrehatolni nem merészel. Egyedül Jászky zsandár fut a kávéházból egyenesen Kalivodáig, ki a kaputól már vissza is vánszorog s a kapott lövésektől (a mostani Polláк Lázár-féle bolt előtt) holtan összerogy. A rablók folytonos lövöldözéseikkel sértetlenül kifelé hatolnak s Neubauer és Fuss mostani villája előtt kocsijaikra ülve elmenekültek. Utóbb hatot Székesfehérvárott s hatot Győrött ért a nemezis: ott fel is kötötték őket.

A petyhüdt légkört a napirenden levő sok rablás, betörés és gyilkosság még büzhödtebbé tették.

1860. okt. 20-án a constitutio kibocsátva lett s másnap reggelre élelmes emberek a „K. k. Bezirksgericht“ feliratu óriási tábla helyett három cipész-táblát szegeztek fel. A beámterek ezt látva futásnak eredtek s 24 óra leteltével még hirmondójuk sem maradt.

A nép zsibong s örömittasságában körmeneteket jár. Egyik vidéki kántortanitónak ugyanakkor gyászmisét kellvén orgonálnia s szomoruan éneklé:

„Oh, keserü halál cur sero venisti,
Miért vitted el őt quam bene fecisti.“

(Vége.)

HIREK.

Március 15.

— Hogyan ünnepelt Alsólendva? —

Pénteken tartotta az egész magyar Haza nemzeti nagy napunk, március tizenötödike évfordulóját. Ünnepi mezt öltött ez alkalommal a magyar föld legelhagyottabb viskójának lakóitól felfelé a legmódosabb ember, aki csak hordja szivében a dicsőséges nagy napok halhatatlan emlékeinek szeretetét. Ünnepelt minden város, minden falu, ünnepelt Alsólendva is. A mi ünnepünk szerény, szegényes, söt mondhatjuk: nagyon szerény és nagyon szegényes volt. Ha néhány házra ki nem tüzik a nemzeti trikolórt, hát biz' Isten sokan még tudomást sem vesznek az évfordulóról. Sőt akadt közöttünk, aki a kitüzött 11 (mond: tizenegy) zászlót látva, azzal állitotta meg az utcán egy ismerősét: „Mondja, milyen nap van ma?“ Az sem a legrosszabb vicce a hétnek, hogy egy másik lendvai ember, ahogy megpillantja az egyik ház ormáról lecsüngő g y á s z - z á s z l ó t, azzal fordul társa felé: „Ki halt meg?“

Sehol egy ünnepi köntöst, sehol egy nyilvános ünnepséget a legerősebb mikroszkóppal sem tudtunk felfedezni.

Azok, akik forintokat adhatnak egy vacsoráért, azok banketten áldoztak a napnak; mig a n é p, a „fönséges nép,“ akinek nagyobb szüksége lett volna a márciusi nagy napok megismerésére, mint azoknak, akik a drága könyvekből már ugyis ismerik, — hát ez a nép egyszerüen kiszorult az utcára. Nem ünnepelt, mert nem volt alkalma ünnepelni. Más városokban nyilvános kertekben, tereken tartják a márciusi ünnepet (és nagyon helyesen!), nálunk — amikor pedig az idegen ajkuak előtt emlékeink iránti rajongó lelkesedésünkkel becsülést kellene szereznünk a magyarnak — mélyen elrejtőzve, a kőfalak között, hogy avatatlan személyek be ne hatolhassanak. Ezt nevezzük mi itt Alsólendván honfiui lelkesedésnek s ugyanezt nevezik másutt — a lelkek fásultságának.

*

Az ünnepségek legsikerültebbikét a Polgári Olvasókör tartotta az idén is. Saját helyiségében ünnepelt, intelligens publikum jelenlétében. Tudósitásunk erről a következő:

A Polgári Olvasó-Egylet régi hagyományaihoz hiven, lelkesen ünnepelt. Ez alkalommal leplezte le a legnagyobb magyar, Széchenyi István gróf arcképét. A nagy napot az egyesület érdemdus elnöke, K. Hajós Mihály méltatta a tőle megszokott ékesszólással. Eszmékben gazdag, gyönyörü beszéde tanitott, lelkesitett, gyujtott. — Pataky Kálmán, az egyesület jegyzője tartotta a legnagyobb magyar, Széchenyi István gróf arcképének leleplezése alkalmából az emlékbeszédet. Lendületes szép szónoklatában méltatta a nagy férfiu érdemeit. Ezt a beszédet Pataky Kálmán a legkiválóbb szónoki remekei közé sorozhatja. — A megjelent Ráth Nep. János 1848—49-iki honvédszázadost köszöntötte fel és emlékezett meg a nagy idők hőseiről, a honvédekről Teke Dénes. Ha Teke beszél, szépen beszél. Lelke mélyéből szólott, szivének melegsége hatotta át szónoklatát. A meghatottság érzése fogott el mindenkit. — Ráth Nep. János a „zalamegyei honvédség szerepléséről a szabadságharcban“ tartott felolvasást. A figyelmes hallgatóság lelkesen ünnepelte a felolvasót. — Széchenyi gróf sikerült arcképe Freyer-Faragó Mór müve. — A társaság a késő éjjeli órákig maradt együtt; kedélyes hangulat uralkodott mindvégig.

A helybeli polgári iskola március 15-én szünetet tartott. A növendékek reggel fél 8 órakor — tanáraik vezetésével — a templomba vonultak s ott ünnepi isteni-tiszteletet hallgattak, melyet Piry István káplán szolgáltatott. Ezután az intézet helyiségében ünnepély volt a következő programmal: 1. Himnusz. Enekelte az ifjuság. 2. „Március 15,“ Ozorytól. Szavalta Kiss Ferenc IV. o. tan. 3. Felolvasás. Tartotta Korom György tanár; közben Réffy Ernő IV. o. t. szavalt. 4. „Magyarok Istene,“ Petőfitől. Szavalta Szilágyi Lajos III. o. t. 5. „Talpra magyar,“ ének. Énekelte az ifjuság. 6. „Március 15 1848-ban.“ Szavalta Fürst Ödön III. o. t. 7. Szózat. Énekelte az ifjuság.

Az izraelita iskola szintén szünetet tartott. A növendékek reggel isteni-tiszteletet hallgattak, mely után ünnepélyük volt.

A községi elemi iskolában egész nap volt előadás. Ott n e m ünnepeltek. (Ide talán nem magyar emberek magyar gyermekei járnak??)

A Keresk. és Iparos Ifjak Egyesülete társasvacsora keretében rendezett ünnepélyt. Itt a nap jelentőségét Balog Péter és Reichenfeld Béla ismertették. Késő éjfélig együtt volt a társaság.

Az Iparos Olvasókör az idén nem tartott ünnepélyt.

Este a szokásos fáklyásmenet is elmaradt.

— **Hutás József** kir. járásbiró Alsólendváról a soproni törvényszékhez helyeztetett át; minthogy a biró áthelyezése csak az illető kivánságára történhetik, őszintén gratulálunk neki és családjának. — Midőn azonban a távozónak sok szerencsét kivánunk uj állásához, fájdalmat kelt bennünk a válás tudata, mert ámbátor semmi okunk sincs kételkedni abban, hogy utóda époly lelkiismerettel, époly szorgalommal és tudással fogja szolgálni az igazságügyet, mint Hutás József, a társadalomban helye egyhamar pótolva nem lesz. Rokonszenves egyénisége, megnyerő modora, szerénysége mindenki előtt kedveltté és becsültté tették; aminő jóakaró, nemesszivü és önzetlen birája és tanácsadója volt ő a jogukat kereső feleknek, époly páratlan szorgalmu és önzetlen harcosát birtuk benne városunk közügyeinek. Mint polgár, mint községi képviselő nagy elfoglaltsága mellett is élénk részt vett a tanácskozásokban; mint tagja a községi épitő-bizottságnak, érdemeket szerzett városunk csatornázása körül; polgári olvasó-egyletünk a legértékesebb választmányi tagok egyikét veszíti benne; a szépitő egyesület megalapitása körül fáradhatatlanul buzgólkodott s az értelmiség a polgársággal együtt nagy lelkesedéssel választotta őt ezen egyesület elnökévé. Hutás Józsefet ott találtuk minden hazafias, minden szépet és nemeset szolgáló ügy élén; a nagy elfoglaltságu járásbirónak mindig került az időből és ha ezt a köteles munkaidőből kellett elvenni, ha a hozzá bizalommal forduló ügyes-bajos feleknek szentelt a munkaidőből jószántából: otthon a késő éjjeli órák is aktái között találták. — A város, a járás osztatlan sajnálata fogja Hutás Józsefet kisérni. Mégis a legérzékenyebben érinti távozása azokat, kik szerencsések voltak barátai közé tartozhatni; e sorok irója illetékes e kijelentésre, régi barátság füzi hozzá, sok év előtti, őszinte barátság, őszinte is, önzetlen is, ott kezdődött a vendéglői törzsasztalnál, az igénytelen, hivatalt nem vezető, a társadalomban szerepet nem játszó aljegyző törzsasztalánál; gondtalan, bohó pajtáskodásból lett kipróbált barátsággá, mely a több évi elszakadás alatt nem szünt meg, mely a komolyabbra vált korban megerősödött s mely a mostani elszakadás után is fenn fog állni.

— **Eljegyzés.** Toma Viktoria kisasszonyt Alsólendván eljegyezte Neubauer József takarékpénztári könyvelő, fiatalságunk egyik szimpatikus tagja. Őszinte jókivánatainkat füzzük a kötendő frigyhez!

— **Iskola-látogatás**. Békei Ignác fiumei polgári iskolai igazgató, szakfelügyelő e hó 11-én városunkban tartózkodott s ezalatt megvizsgálta a helybeli polgári iskolát. A tanitások eredménye felett a legnagyobb megelégedését fejezte ki a tanári testületnek.

— **Gyülés.** A helybeli Iparos-Olvasókör e hó 14-én választmányi ülést tartott, melyen véglegesen elhatározták, hogy Zala Györgynek az olvasóink előtt már ismertetett diszoklevelet virágvasárnapján adja át egy nagyobb küldöttség. — Floch Antal adótárnok 102 K értékü könyvet adományozott a Körnek s ezzel az alapitó tagok sorába lépett. Ferency József pedig 6 kötet köuyvet ajándékozott a könyvtár számára. — Végül a következő tagok felvételét határozták el: Graff József gyárigazgató, Arnstein Benő kereskedő, Oszeszly M. Victor lapszerkesztő, Gaál István plébános, dr. Sebestyén Gyula ügyvédjelölt, Volf József cipész, Ferency József vendéglős és Varga Mátyás szőlőkezelő.

— **Tüzpróba a Minimax-készülékkel.** E hó 14-én alkalmunk volt a „Minimax“ önmüködő kézi tüzoltó-készülék csodálatos és gyors hatásáról meggyőződni. Hoecker Henry, a magyar Minimax-gyár r. t. kiküldött mérnöke egy könnyen gyúló anyagokból összeállitott máglyát rakatott, mely előzőleg por-gyantával tele lett szórva, aztán petróleummal és benzinnel leöntve s midőn a legjobb égésben volt, egy Minimax-készülékkel pár pillanat alatt eloltotta. — Meggyőződést szereztünk arról, hogy a Minimax készülék minden üzletben, nagyobb háztartásban, irodában, földbirtokosoknak, malomtulajdonosoknak és tüzoltóságoknak ugyszólván nélkülözhetetlen eszköz. — Mint értesülünk, városunkban többen eszközöltek rendeléseket.

— **A nő becsülete.** „Tiszteld a nőt,“ — tartja a közmondás. És igaza is van a közmondásnak; a nőt tisztelnünk és becsülnünk kell, különösen nekünk, férfiaknak. Mert ha a teremtés koronája az ember, ugy e korona legékesebb disze kétségkivül a nő. — Ezt az elvet nem akarta elismerni Gönc János hosszufalui parasztlegény. Koholt hireket terjesztett Kelemen Istvánnéról, kit becsületében is megrágalmazott gyalázó állitásaival. Kelemenné feljelentette a rágalmazót s el is itélték Göncöt 21 napi elzárásra és 160 korona pénzbüntetésre. Büntetésének leülését az itéletehozatal után nyomban meg is kezdte, hogy elég ideje legyen elmélkedni a női becsület felett.

— **Sorozás járásunkban.** A katonai sorozó bizottság már megkezdte müködését járásunkban. Szedik a legények javát erősen és a mint hirlik, nem nagyon válogatósak az idén katonáék. Olyan kevés a szolgálatra alkalmas legény, hogy még a rossz látás és hallás sem igen menti meg a legényt a „tauglich“-tól. — Városunkban holnap, hétfőn veszi kezdetét a sorozás.

— **Gyüjtés a Csány-szoborra.** Néhány nap óta lázasan gyüjt városunk néhány hazafias uriembere. Korcsmákban, kávéházakban hol itt, hol ott tünik fel egy-egy gyüjtőiv. Felhivásunkra március 15-én majd minden összejövetelen, családi estélyen gyüjtöttek. Szép összeg jött már városunkban is össze. Ha ez a lelkesedés kitart: rövid idő mulva megkészülhet Csány László szobra a megye dicsőségére.

— **A padlás látogatója.** Tkálecsec József községi helyettes-biró szerdán este 8—9 óra között észrevette, hogy zárt padlásába ismeretlen tettes felhatolt. Figyelmeztette erre a ház lakóit, kik nagy apparátussal igyekeztek a padlás hivatlan látogatóját elcsipni. A tolvaj valószinüleg neszét vette a készülődésnek s egy ügyes ugrással a tüzfalon levő szelelő-lyukon kiugrott és eltünt az est sötétjében. A csendőrség nyomoz.

— **Elfogott bünös**. Egyed Károly hosszufalui legénynek a törvény elé kellett volna állnia, hogy elkövetett tengernyi bünéért feleljen. Ám ő nem az az ember, akin a törvény kifog s Egyed Károly még a tárgyalás előtt eltünt a falujából. A csendőrség ekkor kutatni kezdett utána, de hiába. A legény hozzátartozói azzal vezették félre a hatóságot, hogy Egyed Amerikába vándorolt. Az egyik

nap aztán váratlan dolog történt. A csendőrség hírül vette, hogy Egyed itthon van, megérkezett. Nyomban kisiettek az üdvözlésére Hosszufaluba s kevés szóbeszéd után meginvitálták magukhoz. Majd pedig hatósági fedezettel beszállitották a zalaegerszegi ügyészség fogházába.

— **A kis drótos halála.** Szegény kis Csurok Fülöp 13 esztendős korában elindult bérces hazájából szép Magyarország felé fazekat drótozni. Otthon zabkenyéren élt s akkor volt nagy napja, ha egy kis pálinkát kapott. Összerakta a fillereket, hogy üzletét kiterjeszthesse egy-két tepszivel, egérfogóval. Mult vasárnap este bevetődött egy korcsmába, ahol a falu legénysége mulatott, Messziről nézte csak a nagy bőséget s majd elepedt egy ital borért. Egyik legény észrevette a kis tót kinjait s fizetett neki egy liter bort. Feltételül azt kötötte ki, hogy egy hajtásra kell meginni. A drótos fiu megtette. Azután még kilenc deci pálinkát diktáltak bele. Csurok Fülöp holt részegen esett össze s másnap reggelre igazán meg is halt szegény. Egyszer kapott életében elég pálinkát, az is az életébe került.

Szerkesztői üzenetek.

Z. S. Kanizsa. Ez esetleg megüti a közölhetés mértékét. Azonban kis türelmet kérünk, mig folytatásos tárcánk véget ér.

R. V. Nem közölhetők.

Ajánlható czégek
Alsólendván.

(Előfizetőink ingyenes hirdetés-rovata.)

WORTMAN BENÓ rőfös és divatkereskedő.

FARAGÓ ISTVÁN fodrász.

HORVÁTH LAJOS fodrász.

BÁDER HERMÁN czipész.

SCHWARCZ KÁROLY bőrkereskedő.

TÖRÖK SÁNDOR czipész és bőrkereskedő.

KRAJCSICS ISTVÁN vendéglős.

ÁG ISTVÁN vendéglős, Hosszufalu.

MAYER ÖDÖN órás és ékszerész. Nagy raktár china-ezüst árukban.

WALTERSDORFER HENRIK mészáros és berkocsi-tulajdonos.

BECK MIKSA sütődéje.

POLLÁK LÁZÁR nagykereskedő.

HEGEDICS ISTVÁN czizmadia.

FERENCZY JÓZSEF vendéglős.

NEUBAUER ANDRÁS Korona vendéglős.

BLAU SÁNDOR vasuti vendéglős.

RÉVÉSZ SAMU központi kávés.

Özv. TÜSKE FERENCZNÉ vendéglős.

MANDELBAUM MÓR rőfös és divatáru kereskedő.

ARNSTEIN BENÓ fűszer-, festék-, csemege-, liszt-, vetemény-magvak, ugyszintén norinbergi-, üveg- és porczellán-kereskedése. — Deszka-, épületfa- és szénraktár.

REICHENFELD SÁNDOR berkocsi-tulajdonos.

Idei Mautner-féle magvak FREYER LIPOT kereskedésében kaphatók.

WEISZ ZSIGMOND elsőrendű férfi-szabó.

TOPLAK JÁNOS vegyeskereskedése, mész- és cement-raktára és cementáru készítése.

BRÜNNER SAMU vegyeskereskedő.

GAZDAG FERENCZ vendéglője a „Csipkéshez" Hosszufaluban.

SCHWARCZ ARNOLD téglagyáros.

TULIPAN levélpapirok

kaphatók: BALKÁNYI ERNŐ papirkereskedésében Alsólendván.

133/1907. vhtó szám.

Árverési hirdetmény.

Alulirott birósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy az alsólendvai kir. járásbiróságnak 1904. évi V. 772. számu végzése következtében Hajós Mihály ügyvéd által képviselt Dr. Hajós Kálmán javára Marosa Ferenc ellen 108 K. 70 fillér s jár. erejéig 1907. évi december hó 5-én foganatositott kielégitési végrehajtás utján le- és felülfoglalt és 620 kor. becsült következő ingóságok, u. m.: lovak, szarvasmarhák, széna és szalma nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek az alsólendvai kir. járásbiróság 1907. évi V. 158/4 számu végzése folytán 108 kor. 70 fillér tőkekövetelés, ennek 1904. évi október hó 10. napjától járó 5% kamatai, és eddig összesen 64 kor. 12 fillérben biróilag már megállapitott költségek erejéig Dobronakon alperes lakásán leendő eszközlésére

1907. évi március hó 21-ik

napjának délelőtti 10 órája határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet igérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégitési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Alsólendván, 1907. évi március hó 6-án.

Andrócsecz Lénárd,
kir. bir. végrehajtó.

Fr. Kaiser-féle

Bregenz vorarlbergi köhögés elleni cukorkák,

kaphatók alulirott gyógyszertárban. Ki ezen köhögés elleni cukorkákat figyelembe nem veszi, vétkezik saját egészsége ellen. — Kaiser-féle

„Mell-Caramella" cukorkák

fenyővel, orvosilag kipróbált és ajánlott szer a köhögés, hurut és gégerekedtség ellen. 4512 drb köszönőbizonyitványokkal igazolja ezen szer hatháisságát ezen kittünő gyógyhatásu cukorkáknak csomagja **20 fillér.**

Kapható: Fuss F. Nándor gyógyszertárában Alsólendván.

148/1907. végrh. szám.

Arverési hirdetmény.

Alulirott birósági végrehajtó az 1881. évi LX t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy az alsólendvai kir. járásbiróságnak 1907. évi V. 169/1. számu végzése következtében Isoó Ferenc ügyvéd által képviselt Alsólendvai Takarékpénztár r. t. javára Fritz Simon ellen 1700 K. s jár. erejéig 1907. évi február hó 27-én foganatositott kielégitési végrehajtás utján le- és felülfoglalt és 2341 kor. 42 fillérre becsült következő ingóságok, u. m.: különféle bőr, fűszer-, vas és üvegáruk, üzleti felszerelések és szobabutorok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek az alsólendvai kir. járásbiróság 1907-ik évi V. 166/2 számu végzése folytán 1700 kor. tőkekövetelés, ennek 1907. évi február hó 13. napjától járó 6% kamatai, 1/3% váltódij és eddig összesen 115 kor. 95 f.-ben biróilag már megállapitott költségek erejéig, Dobronakon alperes lakásán és üzlethelyiségében leendő megtartására

1907. évi március hó 26-ik

napjának délelőtt 10 órája határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet igérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégitésti jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Alsólendván, 1907. március hó 15-én.

Andrócsecz Lénárd,
kir. bir. végrehajtó

MAKULATURA-PAPIR

métermázsánkint 20 koronáért

kapható

BALKÁNYI ERNŐ

könyvkereskedésében Alsólendván.

Nyomatott Balkányi Ernő gyorssajtóján Alsólendván.